

STUDIEGUIDE

till läse- och samtalscirkel utifrån boken

Liv i gemenskap

Läse- och samtalscirkel utifrån boken *Liv i gemenskap*

Författare: Dietrich Bonhoeffer

Förlag: Libris förlag, 2016

Studieguide: Lina Mattebo, redaktör på Libris förlag, för Studieförbundet Bilda

Innehåll

Inledning	3
<i>Samtalsfrågor:</i>	
Kapitel 1: Gemenskap	4
Kapitel 2: Den gemensamma dagen	4
Kapitel 3: Den ensamma dagen	5
Kapitel 4: Tjänsten	5
Kapitel 5: Bikt och nattvard	6

Inledning

Studieguiden är en hjälp för studiecirkel/bokcirkel som vill läsa boken tillsammans och sedan reflektera över innehållet i den och de frågor och tankar det väcker. Att samtala med andra om angelägna livs- och samhällsfrågor utifrån böcker och texter är intressant, spännande och ibland utmanande. I mötet med texten och andras åsikter, tolkningar och erfarenheter kan man ibland få nya insikter och tankar om sitt eget liv.

Boken *Liv i gemenskap* är en kristen klassiker. Den utkom 1939, och tillhör den tyska prästen, teologen och motståndsmannen Dietrich Bonhoeffers mest kända och lästa böcker. Han började skriva den på hösten 1937 då Gestapo hotade att stänga prästseminariet i Finkelwalde som Bonhoeffer var ledare för. I *Liv i gemenskap* redogör Bonhoeffer för den fundamentala skillnaden mellan en radikal kristen gemenskap och en mänsklig, självisk gemenskap.

Samtalsmodell

Samtalsgruppen registreras som studiecirkel och sker i samverkan med Studieförbundet Bilda. På hemsidan www.bilda.nu hittar du blanketter för anmälan av studiecirkel. Välj blankett från den region där du bor.

Ledaren håller i samtalsstrukturen och ser till att alla får utrymme och att allas erfarenheter tas tillvara. Ledaren är också deltagare i gruppen och delar med sig av sina tankar och erfarenheter. Som ledare i Bilda kan du få tips och stöd i din roll som ledare.

Hur många gånger ni vill träffas i studiecirkeln bestämmer ni själva, men vi rekommenderar att ni träffas fem gånger, som studieguiden är uppdelad utifrån, då det annars är det svårt att hinna samtala om bokens fem kapitel.

På första träffen är det bra att komma överens om ett gemensamt förhållningssätt i samtalet. ”Spelregler” som brukar bidra till att skapa ett öppet och lärande samtal är:

- Det personliga vi delar stannar i gruppen.
- Det är okej att uttrycka tankar och att sedan ändra sig.
- Jag har rätt att vara tyst.
- Alla talar i jag-form.
- Alla hjälps åt att hålla tidsramarna.
- Alla bidrar med sitt perspektiv och värdesätter att få ta del av andras.

Första gången är det också bra att ha en presentationsrunda där alla får berätta om sina förväntningar på studiecirkeln.

Samtalsfrågor

Kapitel 1: Gemenskap

1. Vad tänker du på när du hör ”kristen gemenskap”? Är det positiva eller negativa känslor och bilder som kommer till dig?
2. Bonhoeffer anser att det är en nådegåva att vara en del av en synlig kristen gemenskap. Håller du med om det? Är du en del av en synlig kristen gemenskap? Varför eller varför inte? Hur påverkar det din tro?
3. Enligt författaren är önskedrömmar den största faran mot kristen gemenskap. ”Den som älskar sin egen dröm (om vad kristen gemenskap bör vara) högre än själva gemenskapen kommer att bidra till upplösningen, hur ärliga och äkta hans avsikter än må vara.” Vad tror du att han menar med det? Har du blivit besviken på en kristen gemenskap för att den inte har levt upp till dina drömmar – och om ja, vad gjorde det med dig och ditt förhållande till kyrkan?
4. Det är viktigt att som kristen se gemenskapen med sina kristna systrar och bröder enbart utifrån vad Kristus har gjort med oss, och inte utifrån vilka vi är eller hur mycket vi gillar varandra, menar Bonhoeffer. Tycker du att det går att se Kristus i varje människa – även sådana du tycker har hemska åsikter, som har gjort dig illa eller som du vet har gjort andra människor väldigt illa? Vad får det för konsekvenser, och vad får det inte för konsekvenser, för ditt liv och för den kristna gemenskapen?
5. Författaren skiljer på en ”pneumatisk gemenskap” (andlig) och en ”psykisk gemenskap” (själslig). Skulle du vilja vara med i en kristen gemenskap där det bara finns andlig gemenskap, men ingen själslig, eller tvärtom?
6. Bonhoeffer menar vidare att den själsliga gemenskapen lätt kan bli auktoritär, medan den andliga kärleken gör att fokus blir på tjänande, och inte på maktutövning eller underordning. Har du någon erfarenhet av eller kunskap om auktoritära kristna sammanhang? Kan du förstå den situationen bättre om du utgår från Bonhoeffers uppdelning?

Kapitel 2: Den gemensamma dagen

1. I det här kapitlet betonar Bonhoeffer vikten av dagliga gemensamma andakter inom en kristen gemenskap. Brukar du delta i regelbundna gemensamma andakter? Varför eller varför inte? Hur skulle det påverka dig om du började eller slutade med en sådan vana?
2. Författaren anser att de gemensamma andakterna bör innehålla skriftord, psalmsång och gemensam bön (plus gemensam förbön och ömsesidig förlåtelse under kvällsandakten). Vad tycker du om det upplägget?
3. Bonhoeffer har väldigt tydliga åsikter om hur en andakt bör gå till – exempelvis hur man ska sjunga, hur man ska läsa Bibeln och vem som ska leda den fria bönen. Vad tycker du om dessa förhållningsregler? Vad av detta håller du med om eller inte med om, och varför då? Hur skulle dessa förhållningsregler kunna tillföra något gott till ett nutida svenskt sammanhang?

4. I boken utgår Bonhoeffer ifrån att man bor tillsammans med andra. Men i Sverige bor en stor del av befolkningen i ensamhushåll. På vilket sätt påverkar detta vårt andaktsliv och vårt deltagande i kristen gemenskap, tror du? Hur kan man bli en del av ett regelbundet kristet andaktsliv även om man inte bor ihop med andra kristna?
5. Bonhoeffer menar att kristnas måltidsgemenskap innebär en förpliktelse. Att det visar att vi hör samman, inte bara i Anden utan med hela vårt kroppsliga väsen, och att ingen därför får hungra så länge de andra har bröd. Hur långt och mot vilka gäller den plikten, tycker du? Tillämpar du detta?
6. I slutet av kapitlet skriver författaren om vikten av att arbeta och att låta vårt arbete bli till en bön. Hur skulle det kunna se ut i praktiken för dig?

Kapitel 3: Den ensamma dagen

1. Bonhoeffer skriver att ”Den som inte kan vara ensam bör akta sig för gemenskapen”, men också att ”Den som inte tillhör gemenskapen bör akta sig för ensamheten” och sist att ”Välsignat är det att vara ensam i gemenskapens kraft, och välsignat att bevara gemenskapen i ensamhetens kraft”. Vilka är dina tankar och erfarenheter av ensamhet? Vilka fördelar och risker ser du med ensamhet versus gemenskap?
2. På samma sätt som att den gemensamma andakten bör innehålla vissa element, anser författaren att den enskilda andakten alltid bör innehålla andlig läsning ur Skriften, bön och förbön. Vad tycker du om det upplägget?
3. Bonhoeffer anser att den enskilda andakten är väldigt viktig och uppmanar kristna att avsätta en fast tid för daglig andakt. Brukar du ha egna andakter? Varför eller varför inte? Hur påverkar det dig och din tro?
4. I ett avsnitt skriver författaren om tystnad. Många i dag omger sig ständigt med ljud: musik, ljudböcker, tv, radio, poddar, samtal, och så vidare. Vad tror du att det beror på? Brukar du aktivt söka dig till tystnad? Vad gör tystnaden med dig?
5. Bonhoeffer är skeptisk mot att bygga sitt andaktsliv på upplyftande upplevelser, andlig berusning och drömvärldar, utan uppmuntrar i stället uthållighet. Vad är dina erfarenheter av kristen gemenskap och egen andakt kopplat till detta?

Kapitel 4: Tjänsten

1. Vad tänker du på när du hör ”tjänande”? Är det positiva eller negativa känslor och bilder som kommer till dig?
2. Människor kommer alltid att iakttä, bedöma och klassificera varandra, och undra vem som är störst. Detta är farligt för den kristna gemenskapen, menar Bonhoeffer, och skriver därför att alla kristna gemenskaper bör förbjuda prat bakom de andras rygg. Vad tycker du om det?
3. Författaren skriver att ”Gud vill inte att jag ska forma någon till min avbild, utan Gud har skapat den andra till sin avbild” kopplat till att vi ofta vill göra om den som inte är lik oss själva. Hur kan det påståendet hjälpa till i konflikter inom exempelvis en församling?

4. ”Det är viktigt att alla får en bestämd uppgift så att han inte känner sig onyttig eller obrukbar”, skriver Bonhoeffer. Hur kan kristna gemenskaper bli bättre på att låta alla komma till sin rätt och bidra till helheten? Har du något positivt exempel från när det har fungerat bra?
5. Bonhoeffer listar fyra sätt att tjäna sin nästa på bästa sätt under ett liv i gemenskap: lyssna, vara beredd att hjälpa, bära de andra och att ge andra Guds ord. Hur skulle detta kunna se ut konkret i ditt sammanhang? Har du erfarenhet av att själv ha fått ta emot eller göra detta för någon annan, som du vill dela med dig av?
6. ”Äkta andlig auktoritet finns bara där man tjänar genom att lyssna, hjälpa, bära och förkunna”, skriver författaren i samband med ett avsnitt om tillrättavising. Hur kan tillrättavising fungera på ett bra sätt i vår tid där vi i församlingarna sällan lever så nära varandra att detta uppfylls?

Kapitel 5: Bikt och nattvard

1. Vad är viktigt för att du ska våga berätta för någon annan om sådant du ångrar, skäms för eller har gjort fel?
2. Skulle du kalla dig själv för en syndare? Varför eller varför inte?
3. Bonhoeffer hävdar att verklig kristen gemenskap inte uppstår förrän man biktat sig för varandra, eftersom man utan bikt förblir helt ensam med sina masker och synder. Håller du med om det? Finns det tillfälle att bikta sig för varandra i ditt sammanhang?
4. Skulle du kunna dela nattvard med vem som helst? Med en nazist, pedofil eller en mördare, exempelvis? Varför eller varför inte?
5. Slutligen, hur skulle du definiera kristen gemenskap, vad skiljer den från andra gemenskaper?

Avsluta gärna sista träffen med att var och en får uttrycka hur de tycker att det har varit att samtala om boken och eventuella önskemål om fortsättning.